

Kallislahden koulun toiminnan päättäminen

SL 08.06.2023 § 111

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, mikko.ripatti@savonlinna.fi, p. 044 417 4202, , talousjohtaja Tuula Ahvonen, tuula.ahvonen@savonlinna.fi, p. 050 575 8803, kasvatus- ja opetuspäällikkö Tero Tuononen, tero.tuononen@savonlinna.fi, p. 044 417 4303, koulusuunnittelija Merja Leppänen, merja.leppanen@savonlinna.fi, p. 044 417 4201

Selostus Savonlinnan kaupunginhallitus on kokouksessaan 8.5.2023 § 151 käsitellyt Juvolan, Kallislahden ja Louhen koulun toiminnan päättämistä ja päättänyt
1) kuulla asiasta sivistyslautakunnan puheenjohtajaa, sivistystoimenjohtajaa, talousjohtajaa ja Kallislahden koulun vanhempainyhdistyksen enintään kahta edustajaa;
2) palauttaa asian uudelleen sivistyslautakunnan käsiteltäväksi kehottaen ottamaan huomioon selostusosassa mainitut seikat.

Selostusosan mainituista seikoista todetaan kaupunginhallituksen päätöksessä seuraavaa:

”Sivistyslautakunnan 20.4.2023 asiaa koskevan pöytäkirjan mukaan sivistyslautakunnan jäsen Lajunen on osallistunut asian § 64 Juvolan, Kallislahden ja Louhelan koulujen toiminnan päättäminen käsittelyyn kokouksessa. Jäsen Lajunen on kokouksen jälkeen ilmoittanut, että hänen lapsensa on Kallislahden koulun oppilaana. Tämä voi aiheuttaa hallintolain 28.1 §:n 3) kohdassa tarkoitetun (intressijäävi) esteellisyyden. Hallintolain 28.1 §:n mukaan virkamies tai esimerkiksi lautakunnan jäsen on esteellinen, jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen. Tässä tarkoitettu läheinen on esimerkiksi lautakunnan jäsenen lapsi. Kuntaliitto on julkaisussaan vuodelta 2020 (Päätöksentekomenettely kouluverkon muutoksissa) kohdassa 5.2 todennut seuraavaa:

On suositeltavaa, että ne henkilöt, joiden kohdalla intressijäävi tulee arvioitavaksi - henkilön tai hallintolain 28.2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun läheisen työpaikka on lakkautusuhan alla olevassa koulussa tai lapsi on oppilaana kyseisessä koulussa -, että he oma-aloitteisesti jääväisivät itsensä lautakunnassa ja kunnanhallituksessa varmuuden vuoksi siinä vaiheessa, kun on selvillä, mitkä koulut ovat lakkautusuhan alla. Jos henkilö jäävätään lautakunnan/kunnanhallituksen päätöksellä, tähän sisältyisi menettelyvirheen riski, koska hallinto-oikeus tai KHO saattaisi olla sitä mieltä, että henkilö ei ole esteellinen.

Sivistyslautakunnan po. päätös koskee päätöksessä mainittujen koulujen toiminnan lakkauttamisen valmistelua. Kyseessä ei ole siten lopullinen asiaratkaisu.

Oikeuskirjallisuuden (Harjula & Prättälä: Kuntalaki, s. 692) kannan mukaan, jos esteellinen henkilö on osallistunut esimerkiksi lautakuntakäsittelyyn asiassa, jossa lopullisen päätöksen tekee valtuusto, lautakunnan päätös koskee vain valmistelua eikä siitä voi erikseen valittaa (kuntalaki 136 §). Käsittelyvirheeseen voidaan kuitenkin vedota valitettaessa valtuuston päätöksestä. Päätös voidaan jättää kumoamatta vain, jos on ilmeistä, että esteellisyys ei ole vaikuttanut tehtyyn ratkaisuun.

Tässä päätöksessä on kyse kuulemistilaisuuden järjestämisestä lakkauttamisvalmistelujen kohteena olevissa kouluissa. Näin ollen päätöksenteon kohteena on myös sen kysymyksen ratkaiseminen mihin kouluun lakkauttamisuhka kohdistuu. Asiasta päättäminen voi vaikuttaa lopulliseen asiaratkaisuun.”

Kaupunginhallituksen selostusosan ja päätöksen perusteella esteellisyyden arvioinnin kannalta vaikuttava asia on se, mihin kouluun lakkauttamisuhka kohdistuu. Tämän perusteella asian jatkovalmistelussa lähdetään siitä, että kunkin koulun lakkauttamista tarkastellaan ja päätetään erikseen.

Sivistyslautakunta päätti kokouksissaan 23.9.2021 ja 26.10.2021, että sivistystoimessa käynnistetään selvitystyö suunnitelmasta tasapainoisen talouden ja palveluverkon aikaansaamiseksi. Suunnitelmassa otetaan huomioon mm. palveluverkon sopeuttaminen lapsi- ja oppilasmäärien kehitykseen, investointitarpeet, saavutettavuus, lapsivaikutukset sekä opetuksen laatu ja sisältö osana kaupungin koulutuksen kokonaissuunnitelmaa.

Sivistyslautakunnan asettamaan työryhmään lautakunta nimesi seuraavat henkilöt: Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, varhaiskasvatuspäällikkö Anna-Liisa Sairanen, koulusuunnittelija Merja Leppänen, kirjanpitäjä Päivi Eronen, talouspäällikkö Outi Ollila, palvelusuunnittelija Minna Rautiainen, palvelusuunnittelija Heidi Auvinen, toimitilainsinööri Ritva Kutvonen, kiinteistöjohtaja Jukka Oikari, logistiikkapäällikkö Pia Hokka-Itkonen, logistiikkasihteeri Outi Behm / logistiikkasihteeri Birgitta Korhonen sivistyslautakunnan puheenjohtaja Tommi Tuunainen sekä varapuheenjohtaja Heli Pitkänen.

Palveluverkkotyöryhmän kokouksia pidettiin yhteensä viisi. Kokoukset olivat teemoitettuja. Ajankohdat ja teemat olivat seuraavat:

- 16.11 klo 13-15: lähtö- ja tavoitetilanne; Savonlinnan lapsi- ja oppilasennakoinnit ja koulujen oppilasmääräkehitys, valtionosuuksien kehitys
- 14.12 klo 12-14: päiväkotien ja koulukiinteistöt, investointi- ja korjaustarpeet, tilojen käytön tehokkuus KTI, koulujen tasearvot ja alaskirjaukset; kouluruokailun ja oppilashuollon järjestäminen
- 18.1 klo 13-15: päiväkotien ja koulujen talous; kustannukset, tasearvot, alaskirjaus ja vyörytyskulut
- 22.2 klo 13-15: palveluverkon sopeuttaminen, kuljetuslogistiikka ja -kustannukset, lapsivaikutusten arvioinnin toteutus, sivistyslautakunnan ja kh:n yhteisen iltakoulun järjestelyt, henkilöstöjärjestöjen kuulemisen järjestäminen, kuljetusoppilaiden määrä sekä maakunnallisen lapsivaikutusten arvioinnin mallin käyttö selvityksessä
- 5.4 klo 14.30-15.30: työryhmän palveluverkkoesitys, lapsivaikutusten arviointi.

Valmistelutyön etenemisestä tiedotettiin sivistyslautakuntaa kokousten yhteydessä. Kaupunginhallituksen ja sivistyslautakunnan yhteinen iltakoulu asiasta järjestettiin 13.4.2022. Työryhmä laati selvityksen ja esityksen sivistyslautakunnalle lautakunnan kokoukseen 19.5.2022 § 90.

Vuoteen 2030 perusopetuksen oppilasmäärän ennakkoidaan Savonlinnassa vähenevän n. 2625 oppilaasta n. 1570:een oppilaaseen. Tämä tarkoittaa prosentuaalisesti n. 40 % vähenemää. Oppilaskohtaiset valtionosuudet tulevat vähenemään samassa suhteessa. Saadut oppilaskohtaiset laskennalliset kotikuntakorvaukseen perustuvat valtionosuudet vähenevät n. 25 M€:sta yhteensä n. 15 M€:aan vuoteen

2030 mennessä. Valtionosuuksien keskimääräinen vähenemä vuodessa on siten n. 1,1 M€/vuosi.

Sote-uudistuksen seurauksena kaupungin saama valtionosuus väheni vuoden 2022 n. 3000 e/asukas valtionsuudesta n. 300 euroon/asukas. Kaupungin 22 %:n tuloveroprosentista leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä hyvinvointialueiden rahoitukseen ja kaupungille jäi loput. Savonlinnan kaupungin tuloveroprosentti on siten 9,36 % vuonna 2023. Valtionosuuksiin tulee lisäksi pysyvä leikkaus sote-kustannuksista. Arvio Sosterin vuoden 2022 ylityksen vaikutuksesta on noin 4 milj.euroa pysyvää leikkausta vuosittain valtionsuustuloon. Tämä vähennettävä summa täsmentyy kuntien tilinpäätösten valmistuttua ja lopulliset laskelmat ovat valmiina loppuvuonna 2023.

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä valtionosuuksien määräytymisen perusteet muuttuivat. Valtionosuudet maksetaan käytännössä tulevana vuosina pääosin vain oppivelvollisuusikäisistä lapsista ja nuorista. Tämän seurauksena nykyinen vuoden 2023 tasoinen kaupungin saama n. 10 milj. euron valtionosuus laskee syntyvyyden mukana keskimäärin yli miljoonan vuodessa siten, että kaupungin saama valtionosuus putoaa nolnaan. Tämä puolestaan tarkoittaa, että kaupunki ylläpitää kaikkia peruspalvelujaan yksistään verotuloin. On mahdollista, että valtionosuus kääntyy jopa negatiiviseksi tämän vuosikymmenen loppua kohti mentäessä.

Yksi vaihtoehto tilanteen sopeuttamiseen on jo nyt Suomen korkeimpiin kuuluvan tuloveroprosentin korottaminen. Savonlinnan kaupunki ei ole kriisikunta, mutta tuloveroprosentti täyttää jo tällä hetkellä asetetun kriisikunnan kriteeritason. 8 milj.euron sopeuttamiseen tarvittaisiin noin 1,3 %-yksikön korotus tuloveroprosenttiin, mikäli mitään muuta sopeuttamista ei tehdä. On syytä huomioida, että Etelä-Savon asukkaista - Savonlinna mukaan lukien n. 44% yli 16-vuotiaista on eläkkeensaajia ja heistä suurin osa pienituloisia eläkkeensaajia. Verotuksen korottamisella saatava verotuotto saattaa jäädä pieneksi. On muistettava, että myös ikääntyvän väestön määrä on vähenevä. Korotuksen kautta saatava verotuotto kuluisi päiväkotij- ja kouluverkon ylläpitoon eikä kohdentuisi varsinaisiin veroja maksavien kuten ikäihmistien palveluihin. Nouseva veroprosentti ei myöskään lisää kaupungin kilpailukykyä suhteessa naapurikuntiin vaan entisestään heikentää sitä. On todennäköistä, että kaupungista muuttaisi työikäisiä veronmaksajia naapurikuntiin, jolloin veropohja pienentyisi entisestään.

Mikäli veroprosenttia ei nosteta, on tehtävä vastapainoksi muita sopeuttamistoimia. Sopeuttamisella on pienennettävä toimialojen kustannuksia. Ylisuuri palveluverkko kasvavine kustannuksineen aiheuttaa siten paineita ja heijastuu myös tekniselle toimialalle, jolla on siltäkin hoidettavanaan lakisääteisiä palveluita ja tehtäviä, esim. katujen kunnossapito. Tällä taas puolestaan on vaikutusta kuntalaisten turvallisuuteen. Tarvittaviin peruskorjausinvestointeihin tai mahdollisiin uusiin hankkeisiin taloudelliset voimavarat eivät riitä toimialojen osalta. Investointien määrää on leikattava jyrkästi jo suunnitellusta.

Lasten määrän vähenemisen ja valtionsuustulojen laskun myötä, mikäli mitään sopeuttamista ei talouden osalta tehdä, Savonlinnan kaupungin taseeseen tilinpäätöksessä 2022 kertynyt n. 29 milj. euron ylijäämä hupenee nopeasti. Alustavan ennustelaskelman mukaan näyttäisi, että vuonna 2027 kaupungin taseessa on n. 13 miljoonaa euroa alijäämää. Vuonna 2028 alijäämän määrä olisi jo yli 30 miljoonaa. Vuonna 2029 ylitettäisiin alijäämän osalta 50 miljoonan raja.

Sopeuttamisen toteuttaminen edellyttää henkilöstömäärän tarkastelua. Nykyisellä palveluverkkorakenteella henkilöstömäärän vähentäminen ei ole mahdollista. Opetushenkilöstömäärän vähentämistarve on yhteensä n. 56 htv ja ohjaajien määrän väheneminen 27 htv. Nämä voitaneen toteuttaa pääasiassa eläköitymisten ja määräaikaisten tehtävien vähentämisen kautta.

Sivistystoimen säästöjä on jouduttu tekemään viime vuosina pääasiallisesti henkilöstömenoja ja koulujen tuntikehystä leikkaamalla. Tällöin on jouduttu vähentämään lapsille ja nuorille järjestettävän opetuksen määrää. Koulujen määrää ei vähennetty edellisellä valtuustokaudella, vaikka oppilasmäärä väheni huomattavasti. Tämä tarkoittaa perusopetuksen palveluverkon tilatehokkuuden huomattavaa heikkenemistä.

Savonlinnan kaupungin peruskoulujen yhteenlaskettu huoneliikala on tällä hetkellä yhteensä 52096 htm². Oppilasmäärä väheni edellisen valtuustokauden aikana vuodesta 2017 vuoteen 2021 yhteensä 304 oppilaalla eli n. 10,4%:lla. Mikäli tilatehokkuus olisi säilytetty samankaltaisena vuodesta 2017 vuoteen 2021, olisi perusopetuksen koulutilojen määrän tullut vähetä samassa suhteessa, jolloin koulujen huoneliikoiden yhteenlaskettua kokonaismäärää olisi täytynyt vähentää 52096 htm²:stä 46678 htm²:iin.

Mikäli tilatehokkuus pyritään säilyttämään nykyisellään, tämä tarkoittaisi, että nykyinen perusopetuksen koulutilojen 52096 htm² kokonaismäärä tulisi vähentää 30528 htm²:öön. Nykyiselläänkin poikkeuksellisen korkea huoneistoala oppilasta kohden on tällä hetkellä n. 19,8 htm²/oppilas ja nousee nykyisellä kouluverkolla oppilasmäärien laskiessa vuoteen 2030 mennessä 33,18 htm²/oppilas.

Tilatehokkuuden heikkeneminen tarkoittaa sitä, että yhä suurempi osa koko opetustoiminnan rahoituksesta menee koulutilojen ylläpitoon varsinaisen perustehtävän eli opetuksen kustannuksella.

Perusopetuksessa tämä näkyy monella eri tasolla heikentäen palvelun laatua: Savonlinnan kaupungissa on viime vuosina ollut Itä-Suomen kaupungeista pienin tuntijako. Tämä on tarkoittanut sitä, että Savonlinnan peruskoululaiset ovat saaneet määrällisesti vähiten opetusta Itä-Suomen kaupungeista. Nykyinen kaupunginvaltuusto nosti tuntijakoa lv. 2022-2023 kahdella viikkotunnilla 226 vvt:iin, joten tilanne on edellisiin vuosiin nähden tältä osin parantunut.

Perusopetuksen toimintamenojen säästöt ovat johtaneet siihen, että koulutarvikkeisiin ja oppimateriaalihankintamäärärahat ovat muihin vastaavan kokoiisiin Itä-Suomen verrokkikaupunkeihin verrattuna n. 40% pienemmät. Tämä tarkoittaa sitä, että mm. kouluissa on käytössä paljon vanhentuneita kalusteita ja oppimateriaaleja. Määrärahaa valinnaisen A2-kielen opiskeluun ei ole ollut. Opetushenkilöstöllä ei ole myöskään viimeiseen neljään vuoteen ollut mahdollisuutta osallistua täydennyskoulutukseen. Lisäksi oppilaiden vierailut mahdollistavia koulukuljetuksia ei ole voitu järjestää, koulukalusteiden uusimiseen ei ole määrärahaa ja koulujen it- ja tv-varustelu on pääasiassa hyvin vanhentunutta.

Lukuvuonna 2021-2022 opetusryhmien keskimääräinen koko oli 17,5 oppilasta/opetusryhmä, kun valtakunnallinen keskiarvo on yli 19 oppilasta/ryhmä. Lukuvuonna 2022-2023 keskimääräinen ryhmäkoko on laskenut 16,77 oppilaaseen. Vuoden 2020 tilinpäätöksen yksikkökustannustietojen perusteella opetukseen liittyvät kustannukset

olivat n. 43% ja muuhun toimintaan liittyvät kustannukset n. 57%, kun vielä kymmenen vuotta sitten opetukseen meni n. 58% ja kiinteistöihin n. 42%.

Kiinteistökustannukset nousevat lähivuosina lisää: Nojanmaan, Nätkin ja Punkaharjun koulujen peruskorjauskustannukset nostavat kiinteistömenoja ja poistojen aiheuttamat uudet sisäiset vuokrat käyttömenoja.

Lämmitysenergian kustannukset ovat olleet voimakkaassa kasvussa ja samoin myös Nätkin ja Nojanmaan koulujen leasingmaksujen korkomenot. Koulutilojen suuri määrä luo kustannustehottomuutta ja vie resursseja itse pääasiasta, opetuksesta. Henkilöstösäästöä on miltei mahdotonta tehdä enempää, jos koulukiinteistöjen määriin ei puututa.

Kallislahden koulun oppilaat voidaan sijoittaa Kellarpellon koulun olemassa oleviin ryhmiin. Koulun olemassa oleva vakinainen henkilökunta voidaan sijoittaa avoimiin tehtäviin, joka puolestaan mahdollistaa henkilöstövähennysten tekemisen. Kouluyksikön väheneminen vähentää koulunjohtajien määrää ja helpottaa opiskeluhuollon tukipalvelujen tehokkaammassa mitoituksessa mm. pienryhmien ja koulunkäynnin ohjaajien osalta.

Koulujen toimintakustannukset on eriteltynä liitteessä A vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin perustuen. Pienten kyläkoulujen osalta lakkauttamisesta saatavat kustannussäästöt vuositason olisivat arvion mukaan yhteensä n. 900 000 euroa vuodessa, kun lasketaan yhteen palkat sivukuluineen sekä kiinteistö-, siivous- ja vuokramenot. Kallislahden koulun osalta vastaava arvioitu säästö vuositason on n. 203215 euroa, kun huomioidaan 105047 euron kuljetuskustannusten kasvu.

Kustannukset TP2022	Juolan koulu	Kallislahden koulu	Louhen koulu	Yhteensä
	1-6 lk	1-6 lk	1-6 lk	
Oppilasmäärä 20.9.2022: 1-6 lk	29	23	28	80
Pienryhmäoppilaat				0
Oppilasmäärä 2029	8	29	17	54
Yksikkökustannukset: € /oppilas (käytetty painotettua lapsilukua)	13 110	13 861	11 744	12 905 (keskih.€/opp.)
Palkat ja sivukulut	197 969	189 414	176 725	564 107
Sisäiset siivouspalv.	22 013	21 890	14 755	58 658
Sisäiset ruokapalvelut	22 277	12 152	18 667	53 096
Matkustus- ja kuljetusp.	114 460	34 506	71 993	220 960
Sis. rak.vuokrat, ylläpito	21 611	45 874	42 119	109 604
Sis. rak.vuokrat, korj.	17 424	51 084	46 716	115 224
Kiinteistöleasingvuokra				
Kiinteistövero-leasing				
Maanvuokra-leasing				
Koulukiinteistö/perusop. käytössä Hur	326	721	833	1 880
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	161 723	311 942	230 878	704 543
Vuosipoisto v. 2022	4 669	14 515	16 968	36 152
Investointi ja korjatarve 2023-2030 *)	400 000	600 000	1 000 000	2 000 000
* josta vuoden 2023 investoinnit:				0
investoinnit/vuosipoistot 20v.	20 000	30 000	50 000	100 000
Investoinnit 2023-2030 huomioiden lainojen arvioitu korkopaine +4%	416 000	624 000	1 040 000	2 080 000

Kyseisten koulujen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo on 704 543 euroa. Investointi- ja korjaustarve vuosille 2022-2030 on 2 000 000 euroa, joiden aiheuttamat poistot ja vuokratilakustannuslisäys nykyisiin vuokramenoihin

ovat yhteensä 100 000 euroa vuodessa.

Kallislahden koulun kohdalla investoinneista aiheutuu 30 000 kustannuslisäys vuokrakuluihin vuoteen 2030 mennessä.

Kallislahden, Juvolan ja Louhen koulujen yhteenlaskettu kuljetuskustannusten lisäys keväällä 2022 palveluverkkoselvityksessä tehdyn arvion mukaan oli yhteensä 83006 euroa vuodessa. Tällöin pienten koulujen lakkauttamisesta saatava vuosittainen säästö olisi n. 820 000 euroa.

Kallislahden koulun oppilaiden kuljetuskustannuksista kertyy vuosittain n. 105 047 euron lisäkustannus. Kuljetuskustannuksen lisäys on huomioitu Louhen koulun lakkauttamisesta saatavassa 203 215 euron kokonaissäästöissä.

Varhaiskasvatuksen osalta lapsiennusteet on tehty. Varhaiskasvatuksessa lain velvoittama lapsimäärän suhde kasvattajiin on huomioitu. Kallislahden varhaiskasvatuksen ryhmä toimii koulurakennuksesta erillisessä rakennuksessa ja ryhmä voi tarvittaessa jatkaa nykyisissä tiloissa. Varhaiskasvatuksen osalta tilatehokkuus on lähellä valtakunnallista keskiarvoa. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä vuosikymmenen lopulle tultaessa päiväkodeissa toimivien ryhmien määrää joudutaan vähentämään. Tämä heikentää tilatehokkuutta myös varhaiskasvatuksen osalta. Mittasuhteet ovat kuitenkin huomattavasti perusopetusta pienempiä, sillä kokonaistilamäärä on huomattavasti pienempi.

Vaikean tilanteen ja yhä haastavammaksi käyvien tulevien vuosien jyrkästi vähenevien oppilasmäärien vuoksi edessä on palvelurakenteen toiminnallinen sopeuttaminen muuttuvaan tilanteeseen. Muutos tulee toteuttaa siten, että samanaikaisesti opetustoimintaan kohdentuvan määrärahan suhteellista osuutta saadaan vahvistettua siten, että riittävä ja kilpailukykyinen palvelutaso kyetään kiristyvässä seutukaupunkien välisessä kilpailussa turvaamaan.

Savonlinnan kaupunginvaltuuston päätöksen 16.10.2017 § 127 perusteella kouluilla, joissa on esiopetusta, laskennassa huomioidaan myös esikoululaiset ja että, jos koulun oppilasennuste lähivuosina on yli 25, ei 2-3 vuoden oppilasmäärän alitus aiheuta automaattisesti koulun lakkauttamista, vaan asia tuodaan valtuuston ratkaistavaksi.

Juvolan, Kallislahden ja Louhen koulujen oppilasmäärät ovat lähivuosina seuraavat:

Lukuvuosi	Juvola sis. esiop.	Kallistahti	Louhi
2022-2023	28	23	27
2023-2024	26	22	23
2024-2025	21	23	22
2025-2026	16	28	20
2026-2027	13	28	17
2027-2028	9	29	16
2028-2029	8	29	17

Kallislahden koulussa koulun oppilasmäärä on vuodesta 2018 ollut alle 25 oppilaan asetetun rajan. Kallislahden oppilasmääräkehitys vaihtelee ja nousee yli valtuuston asettaman oppilasmäärärajan ennusteen mukaan vuosikymmenen puolivälissä. On huomioitava, että pienten koulujen

oppilasmääräennusteissa ei ole voitu huomioida etukäteen mahdollisia pienryhmiin siirtyviä eikä toissijaiseen kouluun hakevia oppilaita, jotka kuitenkin voivat alentaa koulujen oppilasmääriä entuudestaan.

Oppilasmäärään liittyvistä syistä koulun toiminnan päättäminen on käynnistettävä ja asiasta on järjestettävä kuulemistilaisuus. Sopeuttamistoimilla tavoitellaan rakenteellisia säästöjä vuodelle 2024 n. 85 000 euroa ja vuodesta 2025 eteenpäin n. 203 000 euroa vuodessa. Jotta tähän aikatauluun on mahdollista päästä, on toimenpiteet käynnistettävä oheisen aikataulun mukaisesti.

Prosessin aikataulu:

- sivistyslautakunta 8.6.2023
- tiedoksi huoltajille ja opiskelijoille Wilma-ilmoituksella ke 16.8.23
- julkisen kuulutuksen julkaiseminen ke 17.8.2023 kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja internet -sivulla sekä alueiden palvelupisteiden ilmoitustauluilla, to 18.8.2023 Itä-Savo -lehdessä ja Puruvesi -lehdessä
- kuuleminen ke 23.8.2023 klo 19.00-20.00
- kirjalliset kannanotot ke 6.9.2023 klo 15.00 mennessä
- sivistyslautakunta to 21.9.2023
- kaupunginhallitus syys/lokakuu 2023
- kaupunginvaltuusto loka/marraskuu 2023

Lapsivaikutusten arviointi Asialla ei ole merkittäviä vaikutuksia.

Yritysvaikutusten arviointi Asialla ei ole merkittäviä vaikutuksia.

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko

Päätösehdotus Sivistyslautakunta päättää järjestää kuulemistilaisuuden Kallislahden koulun oppilaiden huoltajille ke 23.8.2023 klo 19.00-20.00 Savonlinnan kaupunginvaltuuston salissa. Tilaisuudesta ilmoitetaan julkisella kuulutuksella kaupungin virallisella ilmoitustaululla sekä kaupungin internet-sivuilla, www.savonlinna.fi to 17.8.2023 sekä kirjallisella ilmoituksella huoltajille wilmassa ke 16.8.2023. Kuulemistilaisuuteen osallistuvat sivistystoimenjohtaja, kasvatus- ja opetuspäällikkö, koulusuunnittelija sekä sivistyslautakunnan puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan lautakunnan varapuheenjohtaja sekä lautakunnan jäsenet mahdollisuuksiensa mukaan.

Asiasta on mahdollista esittää kirjallinen kannanotto sivistyslautakunnalle ke 6.9.2023 klo 15.00 mennessä.

Käsittely Puheenjohtaja tiedusteli hallintosäännön mukaisesti jäsen Timo Lajuselta hänen mahdollista esteellisyyttään asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Jäsen Lajunen haluaa merkittävän pöytäkirjaan seuraavan kommentin: "Katson, että en ole jäävi käsittelemään 111. pykälää. Asiasta ei ole selkeää oikeuskäytäntöä. Lisäksi minä tai läheiseni ei tule saamaan päätöksestä taloudellista tai muutakaan erityistä hyötyä. Asian käsittely liittyy lisäksi julkisen palvelun järjestämiseen.

Toiseksi tuntuisi ihmeelliselle, jos en voisi olla mukana päättämässä lautakuntatasolla asiasta, joka koskettaa aluetta, jolta minut on valittu päättämään asioista.

Kolmanneksi en voi jäävätä itseäni niin pitkään, kun asiaa on hallitustasolla käsittelemässä muiden, ns. jäljellejäävien koulujen vararehtoreita tai muuta henkilöstöä. He, jos ketkä ovat intressijäävejä viranhaltijoina jolloin

suhtautumisen jääviyteen pitäisi olla vielä tiukempaa. Heidän koulunsa, henkilöstönsä ja virkansa tulevat hyötymään muiden koulujen lakkauttamisista.”

Puheenjohtajan esityksestä Lajusen esteellisyysasiasta järjestettiin äänestys. Lajunen poistui kokoustilasta äänestyksen ajaksi. Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksena, että lautakunnan yksimielinen kanta on, ettei Lajunen ole esteellinen käsittelemään asiaa ja osallistumaan päätöksentekoon.

Jäsen Timo Lajunen teki muutosesityksen: ”Sivistyslautakunta ei järjestä kuulemistilaisuutta Kallislahden koulun oppilaiden huoltajille 23.8.2023 syistä että 25 oppilaan raja on yhä voimassa, oppilasraja alittuu vain tilapäisesti ja oppilasennuste on nouseva.”

Jäsen Sanna Niemelä kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän päätösesityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiasta suoritettava äänestys.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä Lajusen muutosesityksen puolesta annettiin 7 (seitsemän) jaa-ääntä (Tynkkynen, Blomerus, Lukkarinen, Lajunen, Niemelä, Smedberg, Visunen) ja pohjaesityksen puolesta 4 (neljä) ei-ääntä (Pitkänen, Ihalainen, Kuikka, Käyhkö).

Puheenjohtaja totesi jäsen Lajusen muutosesityksen tulleen valituksi.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi jäsen Timo Lajusen muutosesityksen.

Sivistystoimenjohtaja jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

SL 21.09.2023 § 150
965/12.00.00.00/2023

Valmistelija

Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, mikko.ripatti@savonlinna.fi, p. 044 417 4202, , talousjohtaja Tuula Ahvonen, tuula.ahvonen@savonlinna.fi, p. 050 575 8803, kasvatus- ja opetuspäällikkö Tero Tuononen, tero.tuononen@savonlinna.fi, p. 044 417 4303, koulusuunnittelija Merja Leppänen, merja.leppanen@savonlinna.fi, p. 044 417 4201

Selostus

Lausuntoja Kallislahden koulun lakkauttamiseen liittyen määräaikaan mennessä tuli yhteensä 15. Lausunnoissa nostettiin esille seuraavat asiat:

- Kallislahden koulussa oppilasmäärä on nouseva
- Kallislahden koulussa opetusryhmät ovat pieniä ja oppilaita voidaan kohdata yksilöllisesti, pieni yksikkö tukee lasten kasvua ja kehitystä
- Koulu on osa kylän elin- ja vetovoimaisuutta
- Kallislahden koulun kanssa samassa pihapiirissä toimii varhaiskasvatusyksikkö
- Iltapäivähoidon järjestäminen Kellarpellon koululla
- Kallislahden alueen liikuntamahdollisuudet koulun toiminnan lakkautuessa, lähiliikuntapaikka
- Kaupungin strategia
- Saatavat todelliset säästöt
- Koulukuljetusten tarve kasvaa ja koulupäivät pitenevät
- Epävarmuus koulun kohtalosta on kuluttavaa

- Lapsivaikutusten- sekä yritysvaikutusten arviointi tehty puutteellisesti

Kallislahden koulun oppilasmäärä on ollut alle Savonlinnan kaupunginvaltuuston asettaman oppilasmäärärajan vuodesta 2017 alkaen ja on alle asetetun rajan vuoteen 2025 saakka. Vuosina 2025-2029 koulun oppilasmäärä nousee tilapäisesti yli 25 oppilaan rajan ja koulussa on enimmillään 27 oppilasta. Vuonna 2029 oppilasmäärä putoaa jälleen 25:een oppilaaseen. Mikäli koulun nykyisistä tai tulevista oppilaista joku tarvitsee pienryhmäopetusta, hakee keskusta-alueen erikoisluokalle tai toissijaiseen kouluun, koulun kokonaisoppilasmäärä putoaa kyseisinä 2025-2029 vuosina alle asetetun oppilasmäärärajan.

Opetusryhmät samoin kuin koulujen oppilasmäärät ovat pääsääntöisesti Savonlinnassa pieniä. Savonlinnan koulujen opetusryhmien koko on keskimäärin 16,7 oppilasta ryhmää kohden. Tämä on selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon, joka on n. 19,5 oppilasta ryhmää kohden. Opetusryhmän koolla ei niin merkittäviä eroja ole, että sillä olisi merkittävää vaikutusta oppilaan kohtaamisen kannalta. Kaikissa Savonlinnan kouluissa on käytössä KAMU-toimintamalli, jolla puututaan kiusaamiseen. Luokan ryhmähengen rakentamiseen on käytössä yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikello, jossa kehitetty toimintamalli mm. ryhmähengen sekä vuorovaikutukseen ja tunnetaitojen kehittämiseen luokka- ja kouluyhteisössä.

Sivistystoimi järjestää sekä varhaiskasvatus- että perusopetuspalveluita perheille ja lapsille. Kallislahden koulun lapsivaikutusten arviointi on toteutettu sivistyslautakunnan ja kaupunginhallituksen vahvistamien menettelytapojen mukaisesti ja siinä on huomioitu Kuntaliiton, Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistus lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisesta. Lapsivaikutusten arvioinnissa kuullaan nimenomaisesti sitä ryhmää, jonka ääni päätöksenteossa muuten jää kuulematta, eli lapsia. Lapsivaikutusten arvioinnilla ei selvitetä huoltajien kantaa valmisteltavaan asiaan. Huoltajilla ja koulun sidosryhmillä on mahdollisuus ottaa kantaa valmisteltaviin asioihin yleisen kuulemismenettelyn kautta. Elinvoimaan liittyvistä kysymyksistä vastaa kaupungin elinkeinotoimi, joka on laatinut yritysvaikutuksen arvioinnin elinkeinojaoston hyväksymän mallin mukaisesti. Yritysvaikutusarvioinnin perusteella koulun toiminnan päättymisellä ei katsottu olevan juurikaan vaikutusta elinvoiman kannalta.

Sivistystoimi ei tarvitse tyhjilleen jäävää koulukiinteistöä. Kaupungin tavoitteena on luopua tarpeettomista ja tyhjästä tiloista, jolloin siihen liittyvät kustannukset jäävät kokonaan kaupungilta pois. Kallislahden koulun osalta kirjanpitoarvo vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella on yhteensä 311 942 euroa ja vuosipoisto n. 14 500 euroa. Investointitarve vuoteen 2030 koulussa olisi n. 600 000 euroa, jolloin vuosipoistot kasvaisivat n. 30 000 eurolla vuodessa. Kiinteistön muut siivous- ja ylläpitokustannukset ovat vuositasolla yhteensä 118 848 euroa.

Kallislahden koulun kanssa samassa pihapiirissä toimiva varhaiskasvatusyksikkö on koulun toiminnan päättyessä mahdollista siirtää lakkautuvan koulun tiloihin. Tässä tapauksessa palautteessa esille nostettu koulukiinteistön kautta kulkeva varhaiskasvatusyksikön vesihuolto ei muodostu ongelmaksi ja kaupunki voi luopua leasingvuokratusta varhaiskasvatusyksiköstä. Leasing-sopimus on voimassa 31.8.2025 saakka ja kuukausivuokra on 7 000€ eli 84 000€ vuodessa. Leasing-sopimuksen päättyttyä kaupungilla on mahdollisuus jatkaa sopimusta, jolloin kuukausivuokra on 3 500€ eli 42 000€ vuodessa. Tällöin varhaiskasvatusyksiköstä koituvat leasingvuokrat ja kiinteistön siivous- ja

ylläpitokustannukset jäävät pois ja vastaavasti koulukiinteistöstä aiheutuvat kulut säilyvät maksettavana. Teknisestä toimesta saadun tiedon mukaan nykyisen varhaiskasvatusyksikön vesihuolto on järjestettävissä myös koulun toiminnan lakkautuessa siten, että vain teknisen tilan lämmittämisestä huolehditaan.

Savonlinnan kaupunki järjestää iltapäivähoitoa perusopetuksen 1-2. vuosiluokkien oppilaille. Syyslukukaudella -23 iltapäivähoitoa ei voitu järjestää Kallislahden koululla vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Iltapäivähoidon kuljetuksista vastaavat oppilaiden huoltajat kuten muuallakin kaupungissa.

Liikuntapaikkojen kuten luistelukenttien ja latujen ylläpidosta vastaa Savonlinnan vapaa-aikapalvelut. Koulun toiminnan päättymisellä voi olla vaikutusta ylläpitoon, koska suorituspaikkoja tarvitaan koulun opetussuunnitelman toteuttamista varten. Koulujen yhteydessä olevat luistelukentät ja hiihtoladut ovat usein myös alueen lähiliikuntapaikkoja, joten asiaa on tästä näkökulmasta arvioitava jatkossa käyttötarpeen ja ylläpitokustannusten näkökulmasta erikseen. Mikäli liikuntapaikoille arvioidaan olevan käyttötarvetta, kaupungin on mahdollista avustaa alueen yhdistyksiä suorituspaikkojen ylläpidossa.

Kallislahden koulussa on lv. 23-24 yhteensä 20 oppilasta, joista 18 on koulukuljetusten piirissä. Kallislahden ja Kellapellon koulujen välinen etäisyys on yhteensä n. 13 km kantatie 14 pitkin ajallisesti mitattuna matka yhteen suuntaan ilman välipysähdyksiä kestää n. 12 minuuttia. Nykyisin vuosiluokkien 3-6 oppilaat käyvät jo kerran viikossa Kellapellon koulussa opiskelemassa käsitöitä. Koulumatka on tältä osin tuttu jo suurimmalle osalle koulun oppilaita, jolloin koulumatkojen määrä tältä osin lisääntyisi neljän koulupäivän osalta viikossa.

Palautteessa epäillään, että todellisia säästöjä ei lakkauttamisesta saada. Sivistystoimen näkökulmasta koulun lakkauttamisessa ei ole kyse säästöjen tekemisestä, vaan kustannusten hallinnasta, jolloin palvelurakennetta joudutaan ennen kaikkea sopeuttamaan vähenevään oppilasmäärään. Tällöin opetuksesta aiheutuvia kustannuksia on vähennettävä. Kallislahden koulun osalta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella henkilöstösäästöjä arvioidaan syntyvän n. 189 414 euroa ja kiinteistön siivous- ja ylläpitokustannuksista saatavat säästöt ovat vuositasolla yhteensä 118 848 euroa. Koulukuljetuksista aiheutuvat lisäkustannukset koulun lakkauttamisen yhteydessä ovat kaupungin logistiikkapalvelujen keväällä 2022 tekemien laskelmien perusteella yhteensä n. 57 330 euroa vuodessa. Yhteensä säästöjä arvioidaan em. perusteella syntyvän n. 220 000 euroa vuodessa.

Lapsivaikutusten arviointi On toteutettu palveluverkkoselvityksen yhteydessä.

Yritysvaikutusten arviointi Asialla ei ole merkittäviä vaikutuksia.

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko

Päätösehdotus Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi kaikki saapuneet 15 kirjallista kannanottoa ja toteaa, että niissä ei esitetty sellaisia asioita, jotka muuttaisivat vireillä olevaa suunnitelmaa.

Sivistyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Kallislahden koulun toiminta lakkautuu 1.8.2024 alkaen, koska koulun oppilasmäärä on alle Savonlinnan

kaupunginvaltuuston asettaman 25 oppilaan rajan. Kallislahden koulun oppilaiden ensisijainen koulupaikka on Kellarpellon koulu.

Käsittely

Jäsen Katri Ihalainen teki seuraavan muutosesityksen

”Esitän Kallislahden koulun toiminnan päättämistä palautettavaksi uudelleen valmisteluun. Lapsivaikutusten arvioinnissa käytetty, sivistyslautakunnan hyväksymä maakunnallinen malli, on puutteellinen. Jotta arviointi todellisuudessa huomioisi kaikki päätöksen teossa tarvittavat näkökulmat, arviointiryhmän tulee olla moniammatillinen. Valtioneuvoston kanslian julkaisun 2022:4 mukaan lva:ssa selvitetään päätöksen vaikutusta lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Ryhmässä tulee olla mukana sosiaali- ja terveysviranomaisten edustus, jotta em. seikat tulevat huomioituiksi. Moniammatillisen näkökulman puuttuminen selittää usein sen, miksi kustannusennusteet eivät toteudukaan tai miksi päätöksenteon seurauksena alkaa ilmetä ei-toivottuja seurauksia. Esitän nykyisin käytettävän maakunnallisen mallin täydentämistä vastaamaan valtakunnallista mallia. Yritysvaikutusten arviointi on tehty puutteellisesti. Maaseutukouluista täytyy olla oma yritysvaikutusten arviointi, koska vaikutukset ovat täysin erilaisia taajama-alueeseen verrattuna. Millään tasolla ei oteta esimerkiksi kantaa maa- ja metsätalousyritysten toimintaan. Oheismateriaalina oleva koulukuljetuskustannuslaskelmat ovat vanhaa tietoa, eikä sitä ole päivitetty nykyistä kustannustasoa vastaavaksi. Palveluverkkosuunnitelmaa ei ole päättäjiä toimesta linjattu, jolloin yksittäisten koulujen lakkauttamis-/sulkemispäätökset eivät pohjautu laajempaan suunnitelmaan, jossa huomioidaan Savonlinnan kaupungin opetustarpeet koko kaupungin alueella. Palveluverkkosuunnitelma linjaa koulujen sijainnin, sekä opetusryhmät ja tämän tulee pohjautua kaupunkistrategiassa mainittuun lapsiperhe ystävällisyyteen ja palveluiden helppoon saavutettavuuteen.”

Puheenjohtaja Tynkkynen, jäsen Lajunen ja varajäsen Rask kannattivat jäsen Katri Ihalaisen muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän päätösesityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiasta suoritettava äänestys.

Suoritetussa äänestyksessä käsittelyn jatkamisen puolesta annettiin 3 (kolme) jaa-ääntä (Käyhkö, Ihalainen M, Kuikka) ja Katri Ihalaisen muutosesityksen puolesta 8 (kahdeksan) ei-ääntä (Tynkkynen, Lajunen, Visunen, Ihalainen K, Blomerus, Smedberg, Rask, Pitkänen).

Puheenjohtaja totesi jäsen Katri Ihalaisen muutosesityksen tulleen valituksi.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi Katri Ihalaisen tekemän muutosesityksen.

Sivistystoimenjohtaja jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.